

Latweefchu Awises.

Nr. 47.

Zettortdeenâ 22. Nowemberi.

1862.

Awifchu - finnaâ.

Mafkawa. Muhfu Kungâ un Keifers ar jawu Keisereeni, un fawcem behrneem, Leelwirftu Sergei un Leelwirfteni Mariu 10tâ Nowemberi $\frac{3}{4}$ us 11 wakkarâ Mafkawâ nobraufufchi. Sirfnigi par to preejadamees Mafkawâ kaupmanni preefch Binnufemmes badda zeetejeem dahwinajufchi 5000 maifus ar milteem un Keifers zaur Generalgubernateru teem lizzis teikt: „Mehs to peenemmam ar itt ihpafchu pateizibu.“

Behterburga. Keisera brahlis Leelwirfts Michael Nikolajewitsch, wiina augfta gafpafcha un dehlis Leelwirfts Nikolai 16tâ Nowemberi nobraufufchi us lahdu laiku Warschawâ.

Kronstattê fhinni gaddâ atnahufchi 316 dampfuggi un 1646 fehgelu fuggi (Rihgâ 1742 fuggi un Leepajâ 213) un isgahjufchi 310 dampfuggi nn 1599 fehgelu fuggi (Rihgâ 1742 un Leepajâ 216). — Wiffâs Kreewufemmes obftâs un andeles pilsatôs fhinni gaddâ prezze par 17 millj. rubl. wairaf iswesta tappufe nekâ pehrnajâ gaddâ — un par $4\frac{1}{2}$ millj. rubl. mafak ee-westa nekâ pehrnajâ gaddâ. Par to japreezajahs, jo zaur to lahdi 20 millj. rubuli muhfu walstei wairaf labbuma bijis, nekâ 1861 gad. — Newas leeluppe (pee Behterburgas) 7tâ Nowemberi jaw aisfallufe.

Kronstattê us 100 fohleem mehginajufchi fhaut ar leeleem-gabbaleem mehrki, kas tâ kâ tee jaunâs mohdes fuggi bijis brunnohts ar $4\frac{1}{2}$ zellu beesahm dselves plachtehm. Tahs fashahwufchi gan. Ir Enlantê ar jaunâs mohdes leeleem-gabbaleem mehginajufchi tahdas stipras fuggu-brunnâs fashaut un redsi lohdes tahs isurbufchas, kâ fwahrpfts isurb planku. Tad nu buhs atkal ja isgudro wehl jo stiprakâs fuggu brunnaâ. Zil ta

pafaulê taggad ar tahdeem breefmigeem farraerohtscheem darbojahs.

Warschawa. Grehweene Basewska ar nâhwi aisgahjufe un $10\frac{1}{2}$ tuhft. rubl. nowehljufe gaudeneem, wezzeem, nabbaga behrneem un fehrdenisheem Warschawâ. Lai swehti dufs. — Zentnowas pilsatâ Deewamschehl ar ugguni no-deggufchi 745 nammi.

Italia. Telegrawes finnaâ rakfta, ka 31mâ Oktoberti Zanetti daktera lungam isdewees to lohdi no Garibalda lahjas itt labbi iswillt. — Kehninsch Wiktors reisojis pa Italias leeleem pilsateem un wiffur ar lohdi leelu preeku un gohdu usnemtâ tappis; eefchoht arri us Neapeli, kad tur meerigaki palikluschi. Taggad Turinê leelais landags darbojahs ar walsts leetahm, bet kurn, ka Matozzis Napoleona padohmus par dauds klausohht un Napoleons nu itt skaidri teizis: ka Rohmas pilsatu Italiai ne dohschoht par galwas-pilsatu, bet Bahwestu pasargafchoht. Nu ne sinn ko darriht prett lahdu stipru wahrdu.

Greekeru walsts. Tâ rahdahs, ka Greekeri par Kehninu gribb aizinaht Enlantes Prinzi Alwredu, ka tee Enlenderi kas Greekeru semmê, us to laudis wiffadi skubbinajohht un eeteifufchi: ja to nemschoht par Kehninu, tad ir tahs 7 Zonjeru fallas — Korwu, Kewaloniu, Zanti x., ko Giropas lantlahrtê redsi Widdus juhtrâ pee Greekeru un Turku semmes un kas stahw appafsch Enlantes finnaâ un pahwaldifchanas, — pee Greekeru walsts peelikfchoht, tad buhschoht jo spehzigâ, Domehr ne tizz, ka Enlantes waldifchana to darri-fchoht un gribboht; jo pehz likkumeem — ko Enlantes, Sprantschu un Kreewu waldifchanas paschas tobrihdi nospreedufchas, kad pirmo Greekeru Kehninu (Ottu) eezehle — ne effohht brihw Greekereem Kehninu zelt, kas no Enlenderu, Sprantschu jeb Kreewu waldineeku ziltê. Napoleons Enlenderem

to gan ne nowehlehs, jo tam nebuht ne warretu patikt, ja Gulantei wehl jo leelaks fpehks Widduš juhrä un us Austruma semmu pussi zeltöhs. Behz nošpreesteem likkumeem buhs jaturrahš un tadeht gan ne dabbuhs par Rehninu, ne Gulantes, ne Kreemu, ne Sprantschu Prinzi.

Turku Ministeri gan fluddina, ka Turku Keisers effoht gluschi wessels un sohdä tohs, kas tahdu wallodu ispausch; bet zittas sinnas un grahamatas raksta, ka ne effoht wairs labhä prahtä un garrä brihscham fajuzzis, kaut gan pa brihscham effoht atkal gluschi prahtigš. Lai iſcheligš Deews ahtri palihds pee labbas wesselibas. — Omer Paſcha, kas Montenegras walstinu nu salaušis, ar leelu gohdu un preeku Konstantinopolē usnemts tappis. Montenegrā Turki nu ar steigſchanohš taifa to meera-derribā nošpreestu zellu un masas krepostus.

Amerikā. Mejikā Sprantschu Generals Woreis ar kahdu saldatu pulku nogahjis us Orizabu, fur masais Sprantschu pulziniš pa tam til isgi bij turrejees un til daudš behdas un bailes pahzectis; tomehr Woreja leelais karra-pulks (salka kahdi 60 tuhst., fo Napoleons effoht noſubtijis us Mejiku) neneeka wehl naw darrijs. Ar fehr-gahm un nelabbu zellu wehl jakaujahš un Mejikas pilſatā un walsti pa tam taiſahš gattawi us prettim turreſchanohš. — Seemek-Amerikā wehl tas patš kas bijis — un tikkai weens wehr-gu-walstu karra-kuggis eet ſchury turp Atlantikas juhrä un laupa un ſadedſina beš ſchehlaſtibas iſklatru cenaidneeku andeles kuggi, fo warr uſeet! Ihtu walstu waldiſchana nu ſubtijuse karra-kugguš, kas lai ſcho pohitaju ſawalda.

S—3.

Briffelē atradda neſenn kahds saldatš (muſkants) labbatas-grahmatu ar 45 tuhst. prankeem papihra naudā un nodewa to tuhdał polizijai. Tavehž, ka tas nelahdu maksu jeb atlohneshanu ne nehma, likka winna regimentes wirſneeks pee munſtereshanas tam no rindas isnahkt, fur tas to wiſſam karra-pulkam klahť effoht usteiza. To gohdigu saldatu ſauž Watriu un bij papreeſch grahamtu-druckera palihgš.

— Id.

Brinnē 13tä Juhna walkarā kahda leelmahte ſawuš weeſuš pawaddijuse, ſlattijahš winneem

wehl palkat. Winnai ittin nemannoht peeſchah-wahš ſweze pee winnas plahnas, ſmalſas kleitš, kas tai paſchā azzumirkli no appaſſchas lihds augſchaj dedſe. Leelmahte ſkrehja no weena kambara ohtrā, lihds lamehr eeſkrehja deeneſta meitu kambari. Weena meita wiannai ušſweeda dekki wirſä, bet ſchi israhwahš no meitas rohlahm un ſkrehja atkal par wiſſahm iſtabahm nelabbi brehkdama. — Beidsöht ſaſkrehja wiſſi ſullaini un zitti mahju laudiš, un ar leelu puhliu ſchee til warreja leelmahti noturreht un ugguni apdſehſt. Wiſſas winnas drehbes bij ſadegguschas un ittin nelas wairs ne bij wessels atrohdamš. Wiſš dakteru puhliuſch bij pee apdegguschahš pa welti; ohtrā deenā winna iſlaide ſawu dwehſeli.

Ungurōš, Okantes ſahdſchā, tappe 15tä Juhl basnizā swannihts un 14 gadduš wez; sehns arri palihdſeja swanniht. Bet par nelaimi kā gaddijahš kā ne, ſchim ſatinnahš kahjas pulſſena ſtrikki un zitti swannitaji to uſrahwe nemannoht gaisā, un kad nahze atpalkat tē bij nabbadſinſch pa tohrna lohgu ahtrā un nokritte 12 aſſis augſti us zectu no almineem bruggetu klohnu. Tas bija breeſmigi redſeht — un ſitteens appaſſchā bij tablu dſirdomš. Behrnš nokritta us galwu un aſſinš ſtraume pluhde no winnas, un wiſſch tai paſchā azzumirkli bij nohſt. Weens no pleenu almineem, us kurzeem sehns nokritta, tappe diſſi ſemmē eeſiſtš, ohtrš ſaſprahga gabbalu gabbalōš!

J. R

Parifeš pilſatā, Sprantschōš, effoht no Londones pilſata Rihneſeru aitas atweſtas, kurras ir Sprantschōš gribboht ſahkt audſeht; jo effoht teizamaš. Smukkas tahš ne effoht wiš, bet winnu willa effoht garra un ſohťi ſpilhiga, bet — ne wiſſai ſmalka. Winnu wiſſuleelakais labbumš irr, ka tahš dikti waiſligas effoht. Winnas wairak kā weenu reiš gaddā jehruš atneffoht, un klatru reiš 4 lihds 6 gabbaluš us reiſu.

Widſemmes tirgū kahdā ſchi indewe wihrelin effoht notilkuſi. Wihra ſeweſe pahrdohd gohwi un pehrk kaſu. To naudū, kas tai atleek, ſahť ſchi zellmallā ſkaiht. Kaſa to redſedama pee-čet klahť, ſakampj naudū — gan arri gribbedama lihdschť ſkaiht, — tā ne! to jaw ne; — bet

besgohda norihj papihra naudu wissu. — Seewa sahlt brehkt un saukt, tē arri wihrs atlez klahnt un jauta: „Kas tē! kas tē!“ Seewa brehkdama sawu indewi stahsta. — Wihrs ferr labbatā pehz nascha, pahrgreesch kasai rihkli — un — isnemm wissu naudu no kasas wehdera. Bischlht gan bija nau- da apskahdeta, tal wehl bruhkejama; bet kasa bija pagallam! C. F. S.

Kreflu-kohks.

Jaw par dascheem Deewa brihnumeem eelsch schihs pasauls leetahm schē stahstija lassitajeem, kam patihl sawā prahtā avzerreht un slaweht to leelu kaggatibu, ko mihtais Deems itt pilnigi pee- schkire wissahm pasauls mallahm, ka katrai sem- mes daktai arri sawas ihpaschas dahwanas. Zit- tahm semmehm daschi raddijumi, kas mums naw, un mums atkal tahdi, kas winneem newaid. Bee mums awis dohd derrigu willu, no linneem taifam audesku, gohwis mums dohd peenu, kreijumu, sweestu, tauku, bittes dohd meddu un wasku, rudsi, kweeschi, puhri mums dohd maisi. Zittas semmes, ihpaschi karstahs semmes, nemmahs no kohkeem, ko mehhs nemmamees no lohpineem. Jaw sinned, ka eelsch Amerikas rohдахs kohki, no kurreem nemm peenu, kreijumu, sweestu, fukkuru, — tā kē mehhs nemmamees nē behrschm faldun un skah- bu behrschu fullu. Rohдахs kohki, kurreu augki laudim derr par maisi, zitti kohki atkal laisch tahdu brangu fullu, ka to fataisa par wihtu. Rohдахs kohki, kas ar sawu malku derr pehrweschana un ar sawu swilki dohd brangu spohschu pernizu fuk- kereem un mahldereem. Irr kohki, kas isfwihst tauku un wasku. Nu essat gan arri dsirdejschi, ka no kohku misahm taifa papihru un drehbju lee- tas, — bet ka pat gattawas drehbes, ka kreklus, nemmahs no kohkeem, un teem ne waijaga nelahda skrohdera, ne schuuma, ne deega — ta gan da- scham buhs itt jauna leeta ko pirmureisi dsirdat, jebfchu ta leeta patte ne irr jauna, un ilgam pasih- stama teem, kas ar to eeraddusch.

Marimas-kohki jeb kreflu-kohki aug lihds 50 peh- du augsti — Amerikā pee Drinokas uppes. In- deesch, kas tur eedshwotaji, nogreesch appatus gabbalus ar diwi pehdu zaurmehra, un no scheem

gabbaleem wiini atnemm to farkanu smalki spur- rainu misu tā, ka ne kē garniski to ne eegreesch. Schi misa winneem nu derr par tahdu apgehrbu, ko warr lihdsinaht rupjeem maieem bes schuhdas (flohstēs). Zaurums augscham irr preeksch galwu, un diwi zaurumi sahnōs isgreessti irr tee, zaur kurreem laisch rohkas. Lautini tur schōhs Mari- ma-kreklus warka pa to leelu leetus-laihu. Tavehz tad salka pareisi, ka eelsch teem meischeem pee Ori- nokas drehbes gattawas aug pee kohkeem.

S. R.—II.

Isstaidroschana.

Biju rakstijis 42trā Latweeschu Awischu num- merā par Awisehm schōhs wahrduš: „Mums Latweeschu wallodā nu gan treijas Awises ween tillai irraid un wairak gan arri ne raffees, jo Lat- weeschu wallodas runnataju naw wissai dauds; to- mehr ir tad jau jakohdina: Ne schkeeti wissu taif- nibu essam, ko tu lass, bet lass ar prahtu; un ja ween eespehji, lass wissas treijas, lai warri is- schkirt, kurreahm taishiba, un lai, kad weenas tewi no zella isgreesch, warrbuht ohtras tewi atkal us riktigu zellu uswedd. Kad wairak Awischu roh- nahs, tad Awischu dsesma, ir negribboht, jau ar- ween us wairak balsim mehds pahrschkirtees, un tu teescham to meldju ne saprattisi, ja tu wif- fas balsis ne dsirdesi. Eelsch weenas paschas klausidamees, tu gudrs ne paliksi, ir pateesi kad schi pehz taishnahm nohtehm turras. Bet kad weena balsf sahlt klichst un braddaht, no tahm zit- tahm balsim newaldita, nu tad labbak — aisspeed auss.“

Schee manni wahrdi zitteem Awischu draugeem naw ihsti pehz prahta bijusch. Salka, ka jeb- kurreahm Awisehm arri pawahji lassitaji tai pulkā rohnotees; ka pawahji lassitaji no scheem wahr- deem tahs dohmas warroht eenemt galwā, ka wissa Awischu lassischana tillai essohnt neleeta, ja ne war- roht wissas treijas lassiht; ka nekurreahm weenahm paschahm ne warroht ustizetees, u. t. j. pr. Tas nu man buhtu lohti schehl, kad es rastohs ir tillai weenu paschu no Awischu lassischanas atbaidejis. Es mu pats leels Awischu gohdatais un sinned, ka winnas pee prahta zillaschanas lohti derrigas;

finnu arridsan, ka schös muhsu laikös neweens prahtigs zilweks wairs ne warrehs un ne gribbels bes Awisehm buht, kad winneem arri lohdinatu, lai winsch Awises ne lassa. Muddinaju sawas draudses lohzeffus zil warredams, lai lassa Awises, un gahdaju winneem labpraht, kurras ween wiini gribb, un arri ne truhst schinni draudsä lassitaju pulks, jebfchu katram peeteizu: „Luhdsams lassfi Awises ar prahtu; ne dohma wis, ka Awises irr ewangeliums un Awischu rakstijati apustuti.“ Tapelz man buhtu schehl, kad manneem wainotajem buhtu taifniba. —

Raudsifchu nu wehl ohtradi sawas dohmas is-teikt, un rakstifchu tä: Kad wairak Awischu rohnahs, tad jau daudreis weenahm par kahdu leetu fchahdas, ohtrahm atkal zittadas dohmas irraid, un winnas fahl weenas ar ohtrahm turretees. Kurreahm ihsti taifniba, to tad daudreis ne ispratitfi, ne lassijis til to, fo weenas, til to, fo ohtras fakka. Gelsch weenahm paschahm klausidamees, tu drihs par scho leetu warri par netaisnu spreedeju palikt, ir kad winnas pateesi ar taifnu sinnu raksta. Bet kad schihs weenas Awises, eelsch kurreahm tu klauses, wehl tihfchi fahf klibst un braddaht, un rauga prettineeku wahrduß pahrgrohsht un ar prettineeka issohb ofchannu tewi apmahniht un us sawu pussi greeft, tad paleez labbak tohs strihdina rakstus nelassijis, un turrees tiffai pee tahm sinnahm un teem padohmeem, kam prettineeku zittäs Awises ne rohnahs. — Schohs mannuß wahrduß tatschu arri pawahji lassitaji pareisi buhs fapratustchi.

Za atkal wannim kas fazzitu: Bet kad manna nauda un manna wakka peeteek tiffai weenahm paschahm Awisehm, — kurras tad nemschu? — tad tewim atbildu: Schkir tu pats, no kurreahm tu warri wairak taifnibas, fchaidribas un gohdibas gaidiht. Til dauds sapraschanas jau katram Awischu lassitajam wajaga turreht, ka winsch us to gabbalu to warr nomanniht. Za pats to ne sinni isfchirt, tad eij pee sawa dwehseles ganna, tas tewim ir schinni leetä ihsti derrigo padohmu dohs. Neprahtim, kas nemas ne apdohmajees un nepasfattijees, tulihst pirmahs, weena alga kurras,

grahbj rohkas, un-ka kahds mais, wissu bes isfchirshanas, fo ween bezz eelschä, lai tee buhtu kweeschi, lai lehzausas jeb sehnaßas jeb uschneß, — tahdam neprahtim Awises teescham pawissam wehl ne dert wis. — —e.

Kas sawam eenaidneekam gribb fchahdi darriht, padarra daudreis labbu.

Lohti islawehts Greekeru mahlderis Appeles reisoja kahdureis ar fuggi us Greekeru semmi. Bet peepeschi iszehlahs leela wehtra tä, ka matroschi wairs ne warreja fuggi walidht. Behz kahdahm deenahm tee tappe pee Aleksandrias pilfata, Egipt, peedfihiti, fur wiini us semmi islahye. Behninsch Btolemeis, kas tur walidija, pasinna gan scho mahlder, bet winsch to dikti eenihdeja un ne laida nemas pee fewis nahkt. Tee zitti par wiina flawu arri dikti fchaidigi un dohmadami wiinu wehl wairak preefch lehnina fliftu padarriht, eeluhdse wiinu lehnina wahrda us waklara-maltiti. Appeles nefo fauna ne dohmadams us scho luhgshannu arri atnahze. Bet tiffko lehninsch wiinu eeraudfija, tad lohti faskaitahs un ar dufmigu balsi tam usfchawe: „Kas tad juhs us scho waklara-maltiti luhdsis?“ Appeles neweenu wahrduß ne runnadams peegahje pee krahfns, paehme ohgli un usmahleja eelsch pahri minutehm til riktigi ta zilwela gihmi, kas wiinu us scho maltiti luhdsis, ka lehninsch tulihst pasinna, ka tas kahds no wiina lambara jullainneem effoht. Bet par mahldera ffunsti winsch isbrihnejahs, eefahka wiinu gohdaht, usnehme to sawa nammä un padarrija tam pehzlaikä dauds labba.

Tä tad nu eenaidneeki dohmadami Appalam launu padarriht, darrija tam gohdu un flawu.

J. H. Ottr.

Sluddinaschana.

Tai 30tä Nowemberi f. g. Lehnesmuifchä tapß zaur pagasta-teefu no magastnes us angfaku pawehleschannu pahrdobti: 160½ puhri rudfu, 6 puhri un 9 garnizes meeschu un 6 puhri un 9 garnizes ausu.

Lehnes pag-teefä, 10tä Nowemb. 1862. (Nr. 174.)

(Pagasta-teefas appafschrafstis.)

Missiones

S i n n a s .

Nr. 22.



1862.

L. Par Deewa walstibu paganu
starpà.13. Indianeri Seemet-Amerikas Galenderu
dalkà.

(2.)

Joel 2, 28. Pehz to tas notiks, ka es fawu Garru
isleefchu pahw wiffu meesu.

Schi swehta un dahrga apsohlfichana irr peepildita un jo deenas peepildahs wairak, jo tablak ta Kunga wahrdi atskann arri pee paganeem, jo tablak arri lihds ar to winnu swehtais Gars isgahsch sawas swehtichanas straumes pahw winnu firdim, ka tee tizz eelsch Jesus wahrda un zaur tizzibu swehti tohp. Mums wiffeem missiones draugeem un ihpaschi pascheem missionareem winna apsohlfichana par leslu eepreezinashanu irr, kad daschkahrt tas gruhst darbs pee paganu atgreeshanas ne grihb wis ta us preekschu dohtees, ka mehsh labpraht wehlejam. Jo mums allasch irr sinnamsh un pee tam sipri warram turretees, ka tas swehtsh Gars preeksch wiffu eem irr isleets, ka tadehl wiffi koudis, kas ween to Kunga dabhu dsirdeht, arri warr atgreestees, kaut arri paschi armeenu newarram noredseht, kad un ka tas notiks. Ar laifu tal ta Kunga Gars rahdahs spehzigaks par to garru schahs pafaulsh un to uswarr. — Ar schahdu tizzibu mehsh schoreis atkal usnemmam tohs stahstus par missioni stary Seemet-Amerikas Indianereem.

Bijam winnu reis redsejusch, ka ta pirma satifichanahs ar Ciropas laudim scheem paganeem par labbu wis ne isdewahs. Ta waina bija schi, ka no pirma galla tee jauni atnahzeji woi pawifsham ne behdaja par scho paganu atgreeshanohs pee kristigas tizzibas, woi arri teem tiklai wiffadas

ahrigas eerafchas mahzija un tabdu tizzibu, kas patte ne bij ustaisita us to skaidru pamattu to praweeschu un preezas-mahzitaju. Tas nu gluschi zittadi bij, kad ewangeliuma missionari usnehme scho druwu apkohpt, ko taggad gribbam aplubloht.

Trihs sawadas missiones beedribas ihpaschi par scheem nabbaga paganeem irr puhlejuschees un wehl puhlejahs, prohti Brahtu-draudse, un Galantes un Amerikas Metodistu-draudses. Stary Urones un Gries leelakeem esareem wehl irr kahds masaks esars, ko fonz par Sankt-Alehs, eelsch kurra cetekl uppe ar wahrdu Temse. Pee schahs uppes 9 juhdses us augichu irr ta weeniga missiones stanza, ko Brahtu-draudse te ustaisija, Jaun-Behrwild ar wahrdu. Pee schahs weetas tiklai warr peeminneht dauds un daschadas breefmas, ko Brahtu-draudses missionari un winnas no paganeem falassitas draudses te redseja. Taggad tur tiklai mas atliffums atrohnahs no ta darba, ko par wairak ka simts gaddeem winnu missionari strahdaja pee Indianereem, kas Amerikas brihw-walstis dsihwoja. Par winnu gruhstu puhlinu un swehtigu darbu mehsh zittahrt jums stahstisim, kad ihpaschi peeminnesim missiones darbu pee Indianereem, kas Amerikas brihw-walstis, fur ihpaschi buhs javeeminn tas deewabihjigs un ustizzigs Deewa-kalsh Zeisbergers, kas pee winneem lihds 60 gaddeem irr strahdajis un ka wahrds itt ka spohscha swaigshne spihdeja un wehl spihdehs stary Indianereem. Te nu pee Temses uppes ta no Brahtu-draudses missionareem falassita Indianeru draudse 1792 g. atradde paleekamu weetinu, kad ta par 12 gaddeem schury un turp trenkata un wajata bij. Winni scho weetu nosauze Behrwild, un pee Galenderu waldineekem atradde meeru un patwehtrum; te winneem arri atwehleja labbu semmes gabbalu.

Par ihfu laiku tē ta draudse smukki uštaišijahs un wairumā gahje. Tadehl missionars Denke arri apnehmahs to ewangeliumu sluddinaht arri zittahm Indianeru jiltim, kas tuwumā, ihpafchi teem Tšhippiwajeescheem. Winsch apmettahs pee teem kahdā fallā, kas Sankt-Klehr esarā, winnu wallo-du eemahzijeēs un jaunu missiones stanziu 2 juh-dses no Behrwildes uštaišija. Tas bij 1803 gad-dā. Bet rehž diwi gaddeem tee paganu wirsneeki, kas missionareem bij labbu draudsihu sohlijuschi, apmirre un pee teem zitteem nu atkal zehlehs wezžais eenaids prett wišseem Ģiropas laudim tā, ka tas patš missionars ne warreja ilgak tur palikt. Bet arri pahr Behrwildes draudsi nahze gruhra peemelleschana. Zehlehs karsch starp Gulendereem un brihw-walstim. Karra breesmas arri tur parahdi-jahs. Bij jabehg no tahs stanziās, un pašai draudsei šchi behgšchana bij par laimi. To brihw-walstu karra-swehls šcho stanziu 1813 g. gluschi nopohstija. Gan teem behguteem gaddijahs labbi draugi, kas tohs ušnehme; tomehr ne warreja zittā weetā apmettees, lihds kamehr meers bij der-rehts, un tee 1815 g. atkal pee Temses uppes uš-mettahs; nu šcho weetu sauze par Jaun-Behrwildi un wehl taggad tur kahdi 200 kristiti un 50 nekristi Indianeri dšihwo, kas no semmes kohpšchanaš sawu pahrtiškšanu dabbu.

Šcho gaddu simteni šahloht Gulantes Meto-distu draudse ar ihpafchu publihu šahkusi darboteēs par wišsu to Seemel-Amerikas dalku, kas Gulendereem peederr; ka neween par Indianeru atgreeschānu irr pubsejuseēs, bet arri par teem Ģiropas laudim, kas tai mallā apmettuscheēs un kas, jebšchu kristiti, tomehr no sawas kristiģas-tizzibas til tahl irr atkahpuscheēs, ka tee gaudrihs sliktaki wehl par paganeem palikkuschi. Šchee Ģiropas atnahzejt, kas no sawas wezžas dšimtenes iegahjuschi, zerredami tikkar us leelu pelnu un pawišsam ne behdadami par sawu dwehseku pestišchānu, gluschi pafrittuschi laudis bes nelahdas mahzibas un garrigās pamahzischānas. Tā arri winnu behrni ušaug tā lohki melchā. Pee basnizahm un skohlahm, kas tiklai pilēfatās atrohnamas, tee ne warr tilt un tā tee paleel bes nelahdas garrigās kohpšchānas. Starp šcheem laudim, kas pateesi pašchi pehdigi, taggad lihds 90 missionari strahda un wehl kahdi 900 skohlneeki, kas bes wišas algas behrnus

mahja; pa 80 sawadahm weetahm tee ušmettuscheēs un salassijuschi kahdus 14 tuhkstoschus draudses-lohzeklus, starp kurcem arri 1 tuhkstohs kristitu Indianeru.

(Turpsikam wairak.)

Missionars Krone.

Šchi ruddeni, kā arr jau pehrnā, muhs, šcheit muhsu Kursemme, mihtsch weefis peemelleja, prohti missionars Krone. Ar šcho mihto Deewa wihru zitti muhsu starpā jau fennaki pasinnahs, jo winsch, preeksch nu drihs jau 20 gaddeem, šcheit muhsu tehwu-semme kahda muischneeka nammā par skohlmeisteru bijis. Šcheit buhdams winsch nomannija, ka tas Kungs, muhsu Bestitais, winnu bij aizinajis par sawu wehstneffi pee tahlahm paganu-tautahm. Tā winsch tad sawu weetu aštahjis nogahje us Wahz-semmi, Barmes pilfatā, tur tahda augsta skohla tohy turreta, kurā jaunekli, kas grihb par missionareem (tas irr Kristus tizzibas mahzitateem pee paganeem) tapt, us šcho swehto ammatu tohy ismahziti. Kad nu šcheit pahr 3 gaddu laiku bij mahzijeēs, tahs missiones-beedribas preekschneeki, kas winnu augstu skohlu apgabda, pahr winnu spreede, ka tam bij us Rihneseru semmi jano-eet, winnas semmes tumscheem paganeem Kristus preezas-mahzibu sluddinaht. Bet nu atraddahs, ka Barmes missiones-beedribai tai laikā naudas padohma ne bij deesgan wehl weenu missionaru us Rihneseru semmi noraidiht, par darba paligu teem diweem, ko tur jaw turreja. Tad nu Krone atgahdajahs sawu Kursemmes draugu un atrakstija mums grahmatu, mums bildinadams: woi ne wehletumeēs šcheit to naudu sadabbuht un winnam nosuhtiht, zil winnam waijadšigs, ka warretu us Rihneseru semmi notikt un tur sawu swehtu ammatu ušfahkt. Tad gribbetu ar Deewa paligu par muhsu missionaru no-eet. Ar Deewam pe-tizzigu firdi mehš šcho muhsu mihta Krona ušbildechānu pretti nehmam, islaidahm par muhsu Kursemmi wišsapfahrt luhgšchānas-grahmatas us peepalihdsibu pee šchihs Deewa leetas, un no mihtlahm demigahm firdim un rohtahm arr til douds padohma ahtrumā sadabbujam, kā bij waijadšigs. Wišsu šcho naudu us Barmes missiones nammu nosuhtijam, un tā tad ta namma missiones-

beedribas preefschneeki Kroni aiskraidija us Rihneseru semmi par muhsu, Kursemmes missionari. Tas ta notikkahs 1849tu gaddu beidsiht. Maija mehnesi 1850ta gadda muhsu mihsais Krone Rihneseru semme nogahje. Tur winsch nu sawa swehta ammatâ pahr 10 gaddu laiku kreeni un neapnizis strahdaja, gan eelsch dauds gruhtibahm un behdahm; bet Deews winnam arr wehleja kahdas preezigas felmes no sawa darba un puhlina redseht, jo ta Kunga wahrds dascham nabbaga paganam ka kahds labs, augligs sehklas grauds firdi eekritte ta, ka winsch peejas weetas masas Kristus tizzigu draudses warreja cetaisibt. Bet ar to staigaschanu un strahdaschanu winna karsta semme meesas bij sagahjis un lohti wahisch tappis, ta ka preefschneeki tam wehleja us kahdeem pahru gaddeem mahjas pahrnahkt, ka ar Deewa paligu wesselibâ un spehla atkal peenemtohs. Pahrnahjis sawa tehwa-semme, prohti Wahzsemme, winsch arri muhs diwireis apmeklejis, pehrnâ ruddeni pirmu reis un nu Septemбера mehnesi ohtru reis. Behz, daschadi aiskawehts, winsch til kahdas rettas weetas muhsu basnizâs spreddiki warreja fagziht, mums stahstidams, ka Deews winnu paganu tantâs bij waddijis. Taggad no augstas semmeswaldischanas to atwehleschanu dabujis, ka winnam brihw wissas Luttera basnizâs pahr wissu Kreewu walsti spreddikus teikt, winsch muhs ohtrâ reis peemelleja. Pahr Dinaburgu nahdamâ winsch Kursemmes augschgallâ: Jehlabstatt, Birschumuischâ un Jaunjelgawâ leelâs kauschu faeeschanâs pahr ta Kunga waddischanu ar winnu leezinajis; Jelgawâ atnahze Septemбера mehnescha pirmâs deenâs. Jelgawâ leelâ Kursemmes mahzitaju faeeschanâ lihds klaht bijis, un arr Wahzu basnizâ spreddiki teizis, winsch wehl dauds zittas weetas Kursemme pahrstagaja, par basnizahm spreddikâs pahr fewi un sawu ammatu sinnu un leezibu dohdams. Dohbelâ, Jaunpilli, Salde, Embotenê, Dohrbê, Leepajâ, Walteke, Aisputte, Kuldigâ bijis, winsch arr muhs, schein Talsds, peemelleja; tad wehl nogahje us Bauksu, no turrenes gribbeja eet us Rihgu, Plestawu, Pehterburgu un Maslawu un wehlâ ruddena laika us Wahzsemmi atpakkat greestees. Nahlamâ pawasfarâ winsch wehl gribb no eet Kreewusemmes austruma-pusse, us kurren no teem Wahzu laudim,

kas tur dauds zeemds apmettuschees usazinahts, un tad steigtees atpakkat us Rihneseru semmi, no Odeffas piljata pahr Konstantinopoli, Turku leelo galwas-pilfatu, un Egiptes semmi zaur farlano juhru sawu zellu eedams, ka, zil drihs spehdams, sawa pirmejâ strahdaschanas weeta, pee saweem Rihnes reem sawa swehta ammatâ un darbâ atkal eestahtohs, lihds ar wehl 3 ammata-beedreem, ar kurreem jau pirmâ winnâ tahkâ semme lohpa strahdajis un kas wiinu tur gan jau ar leelu ilgofchanohs gaida. Lai Deews augstais tad nu winnu darbu swehti us preefschu!

Dauds irr, kas winnu schein pee mums fatikluschees un no winna dsirdejuschi, ko winsch mums teizis no sawa darba un dsihwoschanas. Jo, lai arr patâ til Wahzu wallodâ runnaja, tomehr dauds weetas draudses mahzitaji winna wahrduus us Latweeschu wallodu pahrtulfoja. Ta nu gan tee, kas ta ar winnu fatikluschees, un kas lihds ar mums gorrâ un pateesibâ luhds pat Deewa walstibas nahfichanu pee nabbaga paganeem, labpraht ir turplikam pahr winnu gribbeht ko fadsirdeht un ka Deews winnu tahlaki waddijis, ka tee warretu ar sawahm Deewa peeluhgschanahm un rohku pafneegschanahm winnam pee winna swehta darba peepalidseht. Tapehz winsch arr labpraht apsohlijahs mums pa brihscham no fewis sinnu laist. Tahdas sinnas, ko no winna zerream fagaidiht, mehâ gan gahdasim ir mihteem Latweeschem sinnamas darriht, woi schis Awises, woi arri ihpafschâ drukkâ, ka mums kahdu reisi jau labbaki rahdisees. — Kas nu ar mihto Krona mahzitaju un winna swehtu darbu kahdâ wihsê gribb beedrotees, tas lai par to leetu fateekahs ar sawas draudses gohdigu mahzitaju, jeb tadeht arr apwaizahs patâ no fewis ar Blihdenes mahzitaju Bursu un Embohthes mahzitaju Lundbergu un ar manni pafschu, Talses mahzitaju Tiling, jo mehâ trihs effam apnehmuschees pahr to leetu ihpafchi gahdabt, prohti, ka wissi, kas to wehlahs, ar muhsu mihto Kroni zaur gahmatahâ un mihlestibas dahwanahm warr fatiktees.

Ig.

Jauna sinna.

No Leipzigas missiones floslas namma, Salschu semme, irr us Riht. Indiu aisdgahjuschi 11 missionari, kas taggad tur ar 58 paligeem

strahdajoh — (no scheem effoh 3 no Judias laudim paschi, kas jam atgreesuschees, fohlmeistera ammatà ismahzijschees) un jam Kristus draudse no 4661 dwehselehm, kas virms pagani bijuschi, tur irr cetaisita. — Lai Deems valihds tablat gaismai to tumfibu aisdsiht! E. F. S.

Sluddinaschanas.

Leepajas Spahrkasses waldischana të isfludina, la wiina par wissu to naidu, lo pee winnas us preefschu eelise, itt fà arri par to naidu, kas pee winnas eelista no 12ta Dezembera 1857 libds scheijenes, — par lo wiina 3 prazentes anglu malfajuse, — no 12tas Zuhna deenas 1862 nu malfahs 4 prazentes anglu. Leepaja 1862. 1

20ta Dezemberi schinni gaddà Kuldigà atkal buhs semneeku sirgu rahdischana, fur gobda-massu dohs teem, kas parabdihs to labbaku pascha andsinatu Lebwi no 4—6 gaddeem wezzu jeb arri to labbas ehrseli no 4—6 gaddeem wezzu. To isfluddina 1

J. Schiemann,

Kuldigas lauku-fohyschanas beedribas Presidents.

Linnu-dsibju pahrdohschana

Kengeragga pabrike linnu-dsibjas no wiffadeem nummureem un sortehm preefsch apgehrba, iihleem, maifeem u. t. j. pr. irr dabbusjamas **Nihgà, Kungu eela Nr. 12.** Ja-eet no **Zuhku wahrteem** taisni eefsch pilfata libds Kungu eelai, libds tam subra nam-

mam par freisu rohfu, taisni prettim bekkerim Kalfbreneram, fur stabw kohla wihes us durwin ar dsibjas passahm, turpat teel tabs dsibjas pahrdohas. 1

N. John Safferberg.

Dsimtà **Gleebawas** muischà; 18 werstes no Bauklas, tohy dedsinama malka un schaggari pa affim pahrdohiti. Klachtakas firmas dabbusjamas pee Gleebawas muischas waldischanas. 1

G. Pelling.

Remtesmuischà (Kursemme) frohna-kegeki, kas leelati par zitteem keegekeem, tohy pahrdohiti: 1000 keegeku par 8 rubneem. 1

Lehtu un fohti labbu **sahbaku-smehri**, kas wifadu abdu turra mihtsu un wesselu un aisfarga, la ubdens sabbasos ne eewekfahs, — warr dabbut **Adolf Kleinholza** zittreiseja P. G. Hannemann a zigarru-ohde, **Nihgà,** masà Kalleja eela Nr. 25. 2

Lai nakti no 7ta us 8ta Nowemberi f. g. **Blihdenes Wafs-Schkeetneeku** mahjas irr no stalka isfagis weens melni brubns ehrselis pahri par 2 gaddeem wezs, no widdeja leeluma, ar isfahm krehpehm (matteem), freisà pussè tam pee kalta waina, lo „mahras pihni“ sanz — libds ar kalteem reddeku ratteem un aisjuhau. Kas par to sahdsibas peenabschana fkaidru sinu warr doht, tas dabbus **10 rubbulus** pateizibas malfas pee Blihdenes pagasta teesae.

Blihdene, tai 13ta Nowemberi 1862. 3
(Nr. 279.)

Labbibas un prezju tirgus Nihgà tai 17. Nowemberi un Leepaja tai 17. Nowemberi 1862 gaddà.

Maffaja par:	Nihgà.		Leepaja.		Maffaja par:	Nihgà.		Leepaja.	
	N.	K.	N.	K.		N.	K.	N.	K.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 210 libds	2	20	2	15	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 350 —	3	75	3	20	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	30	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 160 —	1	70	1	80	1/2 " (20 ") schakhtu appianu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 100 —	1	10	1	—	1/2 " (20 ") schah-zuhku gall.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") sirau . 230 —	2	50	2	50	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	2	25	2	—	1/2 " (20 ") brasla linnu	1	40	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. . .	3	—	2	75	1 muzzu linnu fehlu . . . 10 libds	12	50	10	—
1/3 " (1 ") kweeschu mil.	4	—	4	—	1 " silku 10 —	11	—	9	—
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	60	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	25	—	80
10 puddu (1 birkawu) seena . . .	4	—	3	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	—	80
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 420 —	4	60	4	—	10 " " fmalas " . . .	5	75	—	80

Nihgà atnahlfuchi 1742 fuggi un aisgabjufuchi 1742 fuggi; Leepaja atnahlfuchi 213 fuggi, aisgabjufuchi 216 fuggi.